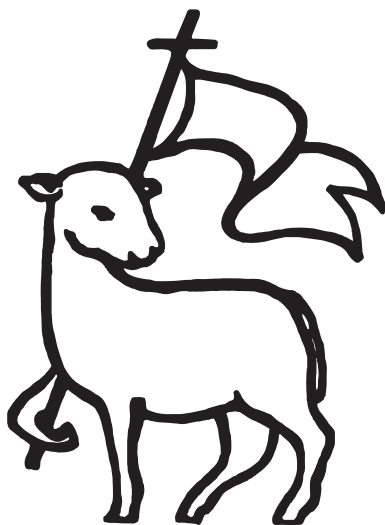

Nové Bratrské Listy

ROČNÍK XI

2/2009

Bůh nikomu nestrání, ale v každém národě je mu milý ten,
kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé.

(Sk 10,34-35)

obsah

kázání

Tajemství svaté Trojice (*O. Halama*) 31

biblické studie

Jan Kalvín o večeři Páně 33

(Ne)obrácení Jonáše (*P. Hošek*) 34

dějiny

Rudolfův Majestát (*J. Just*) 37

Kazatelky v JB (*P. Peucker*) 39

z církvi doma i ve světě

Církev a lidská práva (*red*) 40

Evropské volby (*red*)

300 let kostela v Těšíně (*HB*) 41

unitas fratrum

50 let MWA (*přel. M. Ulrichová*) 42

Bratrský archiv v Londýně (*přel. M.U.*) 45

Drobné zprávy (*red*) 45

náš seniorát

Setkání sester v Potštejně 47

(*L. Bernardová*)

A. Ulrich - 100 let (*J. Polma*) 48

Návštěva v Königsfeldu (*oh*) 51

Zprávy (*red*) 52

Mikuláš Biskupec (*F. M. Bartoš*) 53

ráj srdce

připravuje M. Matouš

editorial

Milí čtenáři a odběratelé našeho časopisu, připravujeme toto číslo do tisku ve chvíli, kdy právě proběhly volby do Evropského parlamentu.

Říkáte si, proč se o tom vůbec zmiňovat v církevním tisku, když jde o vyložení politickou věc? Protože se právě letos v několika evropských zemích prosadily politické strany či hnutí, které mluvily o hájení křesťanských hodnot - a jejich program byl založen na nepřátelství ke všem, kdo jsou jiní, kulturně nebo rasově.

Nesnášenlivé křesťanství? Jsme rádi, že se proti tomu církve na více místech (Británie, Společenství evangelických církví v Evropě) důrazně ozvaly a označily to za postoj, který není a nemůže být křesťanský. Zvěst evangelia je zvěstí o lásce k člověku - Boží lásce, která nás otevírá k milování druhých. Nemusíme s nimi souhlasit, můžeme se k nim stavět kriticky, ale nesmíme jim být nepřáteli.

Heslo, které stojí na obálce, nám právě tohle připomíná - kdo je kdo se nepoznává podle pleti, jazyka nebo kultury, ale podle činění spravedlnosti.

Z docela jiného soudku - náš časopis je sice tvořen a tištěn maximálně úsporně, ale co naplat, stejně to něco stojí. Spočítali jsme jeho cenu na 15 Kč za číslo bez poštovného, tedy 60 za rok, dostáváte-li jej přes sbor. Poslat čtyři čísla poštou stojí dalších zhruba 60 korun, tedy 120 za rok.

A protože vlevo jmenovaný sbor na časopise poněkud prodělává, hledáme, jak ušetřit náklady. Pokud náš časopis rádi čtete a chcete jej číst i dál, dohlédněte, prosíme, aby váš příspěvek, ať přímo, nebo přes váš sbor, dorazil na náš účet. Děkujeme

Číslo účtu : 13198319/0800

Váš Jindřich Halama

Nové Bratrské Listy

11. ročník (2009)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

kázání

Tajemství svaté trojice

Milost Pána našeho Ježíše Krista a Láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. (2 Kor 13,13)

Milé sestry a milí bratři,

první neděli po Svatodušních svátcích je neděle Svaté Trojice. Možná, že se tato neděle, jako zvláštní neděle v některých našich sborech ani nepřipomíná. Nemá nějakou velkou tradici - a také si s ní tak trochu nevíme rady. Doposud zní „Svatá Trojice“ v evangelickém prostředí poněkud „katolicky“. Nevíme si s tím rady - také se často užívá slova TAJEMSTVÍ.

Tajemství svaté trojice. Tajemství je krásné slovo a moc rád je používám. Tajemství víry, tajemství církve. Tajemství nás totiž udržuje v napětí. To, co víme a vidíme, ještě není všechno, ještě je nám něco skryto, je tu ještě něco víc. Zůstáváme napjati, je to vzrušující očekávání na to, co bude. Zjistěte slovo tajemství patří do slovníku křesťana, do řeči víry. To není nějaká náhražka za vědění. Dříve si snad lidé mysleli, že věda a rozum prozkoumá všechno, všechno odhalí. Dnes ti největší myslitelé vědí, že každé naše poznání otvírá rozlehlé pláň nepoznaného a tajemného. Že je nám rozum na tajemství života krátký.

Ale kde najdeme v Bibli to tajemství Trojice? V Bibli je veliké množství míst, kde se organicky spolu mluví o Otci, Synu i Duchu svatém. Ani si často neuvědomujeme, že to je text trojiční. Tolikrát jsme slyšeli příběh o Ježíšově křtu. Je to tu tak krásně rozloženo. DUCH sestoupí na SYNA a OTEC promluví. Ale hledali bychom tady tajemství Trojice?

Kdo je trochu znalý církevní historie tak ví, že v prvních křesťanských stoletích byla otázka Trojice znovu a z různých pohledů promyšlena. Byl Ježíš spíše Bůh nebo spíše člověk? Byl tu od počátku s Otcem a nebo až později, když je jeho syn? Ducha svatého posílá Otec nebo také syn? Nějak to tehdy vyřešili, ale do toho se raději nepouštíme.

Myslím, že takové úvahy nevedou k poznání tajemství. To tajemství je spíše skryto v apoštolově přání: Milost Pána našeho Ježíše Krista a Láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Znovu a znovu to slyšíme na počátku či na konci bohoslužeb. Už automaticky, už nad tím nežaseme, už v tom nevidíme to tajemné a vzrušující. A přece to tak je. Boží trojice - Otec, Syn i Duch svatý má být s námi. Nemůžeme je uchopit, vyfotit, a přeci tu jsou. To je přece tajemství jako hrom. A jak jsou či mají být s námi?

1. Milost našeho Pána Ježíše Krista. Ježíš je tu ve své milosti: Když slyšíme o milosti - z úst apoštola Pavla - pak si vzpomínáme ne jeho zápas proti všem skutkarům. Byli to lidé, co si mysleli, že svým dobrým jednáním mohou před Bohem obstát. I dnes jsou lidé, kteří si to myslí. Nic tak zlého jsem neudělal, žil jsem celkem slušně, já se před Bohem bát nemusím. Takový člověk nikdy ani škvírou nenahlédl Boží svatost a snad se nikdy neodvážil přiznat si, co všechno zlé v sobě skrývá. Jinak by se zhrzil.

Milost je Ježíšovým ujištěním. Můj kříž - říká Ježíš - je pro tebe vstupní branou k Božímu trůnu. Protože já jsem zemřel - ty můžeš žít. Ježíš tu milost dal světu na kříži. Ty nemůžeš před Bohem obstát - protože jsi hříšný - ale Bůh na tebe hledí skrze Kristův kříž, a vidí tě čistého a spravedlivého. To je, přátelé, tajemství.

2. A Láska Boží. Bůh je tu ve své lásce: To se nám zdá být samozřejmým. Bůh a láska, tak to má být. Ale tak samozřejmé to není. Kolik lidí vidí Boha spíše jako krutého, nevyzpytatelného, nespravedlivého. Vždyť lidé často Bohu všechnu nespravedlnost světa hází na krk. Kdo za to může, ne-li on. My snad víme, že Bůh, kterého zjevuje Kristus, není ředitel vesmíru, ale ten, kdo dal člověku svobodu k dobrému i zlému. Člověk má svobodu konat dobro nebo zlo. Bůh, při tom všem zlém, co člověk koná, neutíká a nevzdává to. Miluje své stvoření, miluje lidi jako své děti.

Být milován, to je nutná podmínka pro zdravý rozvoj lidské osobnosti. Nepoznají-li děti lásku rodičů, prarodičů či jiných blízkých, těžce je to poznamená na celý život. Něco jim chybí. A jak je to s námi dospělými? Nepotřebuje člověk poznat lásku svého Stvořitele?

Svatý Augustin řekl: Tak dlouho je lidské srdce neklidné, dokud nespočine v tobě, Bože. Člověk potřebuje poznat Boží lásku, aby došel pokoje - aby našel sebe sama. I to se nám otevírá jako tajemství.

3. A přítomnost Ducha svatého: Bůh je nám přítomen v Duchu svatém. My známe ze Starého zákona to Boží jméno - Immanuel - Bůh s námi. To je to tajemství víry a církve a Trojice. Že tu je Bůh s námi. Tak právě teď. Pročítáš tento časopis, možná jen hledáš, co je tu zajímavé, ale možná potřebuješ potěšení nebo povzbuzení ve víře. Ale to právě by se nestalo bez Ducha svatého. On je tím, kdo dává dar víry, kdo dává porozumění slovům Bible, kdo přináší potěšení a povzbuzení víry. To je to největší a nejdůležitější - Bůh je tu s námi. Přítomnost Ducha svatého.

To slovo přítomnost překládáme také jako - SPOLEČENSTVÍ. A často užíváme spojení „společenství církve“, „společenství víry“. Tím se říká, že církev není jenom takové přátelské setkání nebo zájmový spolek. Tím se říká, že církev je to společenství, které svolal Bůh svým Duchem skrze Kristovu milost. A že Pán Bůh dává svého Ducha, svoji přítomnost tam a tomu, kdo hledá a stojí o to. A kdo poznal, že to tak je, tak mi dá snad za pravdu, že to je opravdu tajemství.

Ondřej Halama

biblické a teologické studie

Jan Kalvín

Malé pojednání o večeři Páně

Informaci o této knížce, kterou Kalvín vydal poprvé roku 1541 v Ženevě, jsme přinesli v minulém čísle našeho časopisu. Dnes si ji chceme přiblížit krátkou ukázkou, kapitolkou (str. 43-46) nazvanou

Jak často vysluhovat a přijímat večeři Páně

Co se týče otázky, jak často se účastnit večeře Páně, nelze vyhlásit jedno pravidlo platné ve všech případech. Mohou se někdy objevit obzvláštní překážky, které toho, kdo se neúčastní, omlouvají. Krom toho žádný výslovný příkaz nenutí křesťany užívat večeře Páně pokaždé, když se nabízí. Ovšem máme-li na zřeteli cíl, k němuž nás Pán vede, pak musíme uznat, že její užívání by mělo být častější, než je namnoze zvykem. Jelikož nás naše slabost zmáhá, potřebujeme se cvičit častěji v tom, co může a má sloužit k upevnění víry a k pokroku v čistotě života.

Proto všechny řádně zřízené církve musí uvynout tomu, že večeře Páně se vysluhuje tak často, jak jen to schopnost lidu dovoluje. A také každý má být připraven přijímat pokaždé, když je večeře Páně ve shromáždění věřících vysluhována, leda by mu v tom bránila nějaká nepřekonatelná překážka. Nemáme sice žádný výslovný příkaz, který by určoval čas a den, známě ale úmysl Páně, abychom užívali jeho večeře často; jinak si dost dobře nepřisvojíme užitek, který z ní plyne.

Výmluvy, které někteří uvádějí, jsou ubohé! Jedni říkají, že se necítí hodni, a pod tou záminkou se pak odříkají celý rok. Jiní se nespokojí s nahlédnutím vlastní nehodnosti a říkají, že nemohou přijímat s těmi, kdo se k přijímání řádně nepřipravili. Ještě jiní myslí, že časté užívání večeře Páně je zbytečné, protože když jsme jednou přijali Ježíše Krista, netřeba ho přijímat opětovně.

Ptám se těch, kdo se dovolávají své nehodnosti, jak jejich svědomí může strpět, že zůstane více než rok v tak žalostném stavu, že se nevzchopí ani k náležitému vzývání Boha? Zřejmě mi odpoví, že nejsme-li údy Ježíše Krista, vzývat Boha jako našeho Otce je opovržlivost. My ale jimi můžeme být jen tehdy, když se v nás naplní podstata a pravda večeře Páně. Máme-li v sobě pravdu, tím spíše jsme schopni přijmout její znamení. Je tedy patrné, že kdo se chce večeře Páně vystříhat pro svou nehodnost, vzdaluje se i od modliteb k Bohu.

Nechci ale nutit k neuvážené účasti na večeři Páně ta svědomí, která sužuje nějaká výčitka. Těm doporučuji raději počkat, dokud je Pán nevysvobodí. Nepopírám, že se může vyskytnout i nějaká jiná vážná zábrana, pro kterou bude vhodné účast odložit. Chci však zopakovat, že nikdo by se neměl dlouhodobě zdržovat večeře Páně z důvodu své nehodnosti, neboť se tím zbavuje společenství církve, v němž tkví naše dobro; ať

raději usiluje odstranit tyto zábrany, které mu do cesty staví ďábel, aby nebyl odstaven od tak velkého dobrodíní a připraven o hojnost milosti.

Druzí říkají, že není dovoleno jíst ani obyčejný chléb společně s těmi, kdo se nazývají bratry a přitom vedou život nezřízený a zlý, natož s nimi sdílet posvěcený chléb Páně, představující a poskytující tělo Kristovo. Na jejich argumentaci je něco pravdy.

Odpověď však je poměrně snadná: Není totiž úkolem kteréhokoli jedince podle svého vlastního zdání posuzovat a rozsuzovat, koho lze k večeři Páně připustit a koho vyloučit. Toto právo patří celé církvi obecně, anebo pastorovi společně s presbytery, kteří mu při správě církve pomáhají. Však svatý Pavel nepřikazuje zkoumat druhé, nýbrž sebe sama (1K 11,28). Platí, že je naším úkolem napomínat ty, které vidíme vést nepořádaný život; když nás nebudou chtít poslechnout, pak je namístě zpravit o tom pastora, aby postupoval, jak mu jeho autorita v církvi velí. Není ale dobré vystříhat se společnosti zlých lidí tím, že opustím společenství církve!

Navíc a nejčastěji nebývají zlé skutky tak zřejmé, že by se mohlo přikročit až k exkomunikaci. Takže i když pastor ve svém srdci usoudí, že někdo je přijímání nehoden, pakliže ho nemůže přesvědčit o jeho nehodnosti soudem církve, nemá žádnou pravomoc ho za nehodného prohlásit a večeři Páně mu zakázat. V takovém případě nemáme jiného léku než vroucně prosit Boha, aby chránil církev ode všech skandálů, a očekávat poslední den, kdy bude sláma definitivně oddělena od dobrého zrna.

Ti třetí nehlásají nic, co by se pravdě byť jen podobalo, neboť duchovní chléb nám je dán nikoli proto, abychom se jím naráz a navždy nasýtili, nýbrž spíše abychom okusili jeho lahodnost, toužili po něm stále víc a užívali ho, když je nám nabídnut. Jak už jsme vyložili výše, pokud jsme v tomto smrtelném těle, Ježíš Kristus nám nikdy není vysluhován tak, aby se jím naše duše nasýtila úplně a navždy, nýbrž chce být pro nás pokrmem ustavičným.

Povolání a obrácení

Letos vyšla v Brně, v nakladatelství CDK, knížka „Příběhy povolání a obrácení v biblických textech“. Je to knížka útlá, asi 120 stránek, obsahující interpretace příběhů dvanácti biblických postav: ze Starého zákona Abrahama, Jákoba, Mojžíše, Saule, syrského Naamana, Jeremjáše a Jonáše, z Nového zákona Natanaela, Tomáše, Marie Magdalény, Kornélie a apoštola Pavla.

Jejich příběhy známe z bible, ale způsob, jakým nás do významu a souvislostí těchto příběhů uvádějí autoři (každý příběh vykládá jiný autor či autorka), nám je ukazuje někdy v úplně novém světle.

Prinášíme krátkou ukázkou z (Ne)obrácení proroka Jonáše:

úvodem

Obrácení se nedá utajit. Skutečné obrácení prohřeje a prosvítí všechny rozměry lidského života. Jedná se o „reorganizaci vlastního já“, zásadní a celkovou změnu orientace, která má dalekosáhlý dopad nejen v oblasti osobní spirituality, ale také v oblasti mezilidských vztahů.

V souřadnicích biblické tradice to znamená, že vztah k Bohu a vztah k druhým lidem jsou hluboce, bytostně propojeny. Radikální změna ve vztahu k Bohu (konverze) se nemůže nepromítnout ve vztahu k bližním. A podobně platí, že odcizení ve vztahu k Bohu má zásadní vliv na vztahy k jiným lidem. Právě toto bytostné spojení vertikály a horizontály, vztahu k Bohu a vztahu k druhým lidem, je zřejmě jedním z hlavních témat knihy Jonáš.

tajemství Jonášova příběhu

Tato kniha je knihou o konverzi. Jakožto poselství o nekonečné, zázračné moci pokání, obrácení a odpuštění se kniha Jonáš předčítá na nejdůležitější svátek v židovském kalendáři, na Den smíření, Jom kippur. Jonášův příběh osvětluje tajemství konverze (obrácení, hebrejsky *tešuva*) z několika stran. Vypráví o dramatickém obrácení pohanských námořníků (Jon 1,14-15), o zázračném kajícím obrácení hříšných obyvatel Ninive (Jon 3,5-9), o komplikovaném a „polovičatém“ obrácení samotného (anti)hrdiny příběhu, proroka Jonáše, a dokonce o láskyplném „obrácení“ samotného Hospodina (Jon 3,9), který „hnut lítostí“ nad upřímně se kajícími Ninivany lítoval, že je chtěl zničit a odvrátil se od svého záměru (Jon 3,10).

Paradoxní a ironické na Jonášově příběhu je to, že nejzatvrzelejší postavou celého vyprávění je sám prorok Jonáš, že právě on je ze všech nejméně ochoten se obrátit, méně než pohanští námořníci, hříšní Ninivané i než sám Hospodin. S jeho vztahem k Bohu, právě tak jako s jeho vztahem k lidem, není něco v pořádku. Ano, možná je Jonáš tak nemilosrdný k lidem právě proto, že se obrací zády k Bohu, že jeho srdce je příliš vzdálené od Hospodina...

profil antihrdiny

Jonáš je opravdu zvláštní postava, v jistém smyslu antihrdina, karikatura. Někteří vykladači považují jeho příběh za křivě zrcadlo, nastavené náboženské strnulosti, exkluzivismu, nebo dokonce etnocentrismu. Nacházejí v Jonášově portrétu prvky grotesky a parodie, ironickou a sarkastickou kritiku zbožné sebestřednosti a pýchy.

Ať už jde skutečně o záměrně ironické vylíčení podobných postavů nebo ne, kniha Jonáš je v jistém smyslu mezi prorockými knihami bible naprosto ojedinelá. Vždyť v tomto vyprávění má Hospodin nejvíc práce se samotným trucovitým prorokem. Srdce lodníků změkne a oni se obrátí, srdce Ninivanů změkne a oni se obrátí, i srdce Hospodinovo „změkne“, a dokonce i on se „obráť“, jen Jonášovo srdce zůstává kamenné. Je tvrdý jako skála. Spravedlivější a přísnější než Bůh.

Jako by Jonáš ve svém obrácení ustrnul v půli cesty. Poté, co v první části příběhu sestoupil do pekla odcizení, něco v něm prasklo, prolomilo se a vyvalilo ven. Jonáš se v modlitbě obrací k Hospodinu, „vrací se“ k němu. Obrací se od vzpoury k poslušnosti, od vzdoru k pokoře. Ale není to úplná konverze. Jonáš zůstal ve vztahu k druhým lidem stejně zamrzlý, stejně úzkoprsý jako předtím. Nechce, aby Ninivané byli zachráněni. Když se tak stane, nejen, že se neraduje. Má hrozný vztek a přeje si umřít. Ano, Jonášovo srdce se vlastně nezměnilo. Zůstalo tvrdé. Velkorysost Božího milosrdenství ho nijak nedojímá, naopak ho dráždí a uráží. Že by i po hluboké existenciální krizi v útro-
bách ryby přece jenom v jeho nitru dotíravě tikala slova „jsem zapuzen, nechceš mne už vidět“? Že by Jonáše tento „šalebný přelud“ dál „připravoval o milosrdenství“? Máme tedy Jonášovo divné chování chápat jako typické projevy věřícího člověka, který v hloubi duše zápasí s pocitem, že Bůh ho „zahodil“?

Jonáš v nás

A smíme-li se na závěr otázat zcela aktuálně: nenosí v sobě každý věřící kus Jonášovy úzkoprsosti? Nejsme všichni alespoň občas v Jonášově roli? Každopádně se zdá, že „smolař Jonáš“ je přes všechna svá lidská, až příliš lidská troskotání a selhání (nebo právě kvůli nim) srdcím věřících čtenářů mimořádně blízký. Nasvědčuje tomu nesmírná popularita této kratičké knihy. Židovské, křesťanské i muslimské děti Jonáše důvěrně znají a milují. Jeho příběh má totiž důležité místo v posvátných knihách všech tří abrahamovských náboženství. Vedle svého původního místa v židovské bibli je Jonáš velmi důležitým motivem jak v křesťanském Novém zákonu, tak v islámském Koránu. Také v židovském, křesťanském a islámském folklóru, literárním i výtvarném umění je Jonášův příběh oblíbeným zdrojem inspirace. Možná proto, že Jonášův vnitřní zápas je výrazem něčeho obecně lidského, archetypálního. Ano, Jonášova povaha prostě vzbuzuje sympatie, je to lidský, velmi lidský hrdina. Už celá tisíciletí se generace čtenářů a posluchačů bezděčně usmívají nad jeho trucováním, nad jeho tvrdostí a nedostatkem soucitu, které všichni tak dobře známe z vlastní zkušenosti.

(Pavel Hošek)

Rudolfův Majestát

Letos v červenci je tomu právě 400 let od chvíle, kdy byl vydán tzv. Rudolfův Majestát. Čeští nekatoličtí stavové, znepokojení vzrůstajícím protireformačním úsilím, se pod vedením bratrského šlechtice Václava Budovce z Budova rozhodli postavit existenci nekatolických vyznání na legální základ. Po vzoru svých rakouských a uherských souvěrců si vymohli privilegium na svobodné vykonávání náboženské praxe, které se vztahovalo nejen na většinu utrakvisty, ale i na Jednotu bratrskou.

Obtížná byla ovšem nejen cesta k dohodě mezi nekatolíky samotnými, ale zejména prosazení Majestátu proti pevně semknuté a odhodlané skupině nekompromisních katolíků ve vysokých zemských úřadech. Václav Budovec, jemuž se podařilo přesvědčit

utrakvisty, že je lépe postupovat společnými silami, se musel utkat s nejvyšším zemským kancléřem Zdeňkem Vojtěchem Popelem z Lobkovic, který vydání jakýchkoliv záruk nekatolíkům vytrvale odmítal. Když diplomatická jednání mezi oběma stranami uvázla na mrtvém bodě a katolickou stranu nepřivedla k povolnosti ani řada přímluv protestantských knížat z Říše, rozhodli se stavové pohrozit silou a sáhli ke krajnímu řešení. Svolali zemskou hotovost a začali verbovat vojáky. Země se ocitla na pokraji válečného konfliktu, k němuž ovšem neměla strana vedená Lobkovicem dostatek prostředků. Císař Rudolf II., zmítaný duševní chorobou a unikající před vladařskými povinnostmi ke svým koníčkům, byl jen trpným divákem

tohoto dramatu. Po závěrečném jednání mezi zástupci obou stran nakonec 9. července 1609 udělil svým podpisem dokumentu platnost.

Náboženská svoboda, jakou Majestát zaručoval, se měla vztahovat na všechny, kteří se hlásí k České konfesi z roku 1575 bez rozdílu stavovské příslušnosti. V intencích kutnohorského míru i předcházející praxe byli do jejího výměru zahrnuti i poddaní, což bylo v evropských poměrech mimořádné a Majestát tak stojí nade všemi koncesemi své doby, zaručujícími svobodu vyznání. Nekatolíkům byla vydána horní konsistoř, jejich vrcholný správní orgán a univerzita, nad níž stavové prostřednictvím svých defensorů převzali dohled. Potřebné reformy této vzdělávací instituce se jim ovšem provést nepodařilo, scházely zejména finanční prostředky a větší zájem o věc.

Jednota bratrská, uvyklá na občasná pronásledování - od posledního uplynulo sotva několik let - byla vydáním Majestátu postavena před nelehkou zkouškou společného soužití s utrakvisty. Na základě nového uspořádání nekatolické církevní správy byla totiž podřízena konzistoři a na její práci se podílela prostřednictvím svých zástupců. Nově na-lezené dokumenty archivu Matouše Konečného potvrzují, že tento vztah nebyl prostý konfliktů a mezi samotnými biskupy spatřujeme velmi protichůdné názory na skutečný význam tohoto institučního spojení. Nedůvěra vůči novému uspořádání náboženských záležitostí po vydání Majestátu panovala zejména v moravských bratrských diecézích - zde je nutné připomenout, že Majestát byl vydán pouze pro území Českého království, na Moravu se jeho platnost nevztahovala. Moravští ochránci Jednoty, zvláště Karel st. ze Žerotína, se v tomto směru vyjadřovali obzvláště skepticky. Nadcházející události jejich obavy potvrdily.

Spojení českých nekatolíků bylo víceméně formální a účelové. Brzy po vydání Majestátu se opět rozhořely pŕtky mezi stoupenci dvou hlavních proudů evropské reformace, luterány a těmi, kteří tíhli ke kalvinistickému modelu církve, s nímž sympatizovala i Jednota bratrská.

Hektické teologické diskuse, které často museli mírnit defensoři, doprovázely spory o církevní řád a zachovávání bohoslužebných „ceremonií“. Jednota se v zájmu společného postupu s utrakvisty vzdala některých svých zvláštností. Projevilo se to například v tom, že bratrský kněz musel nyní vést bohoslužbu „v komži“, jejíž odmítání bylo dříve právě jedním z těch vnějších znaků, kterými se bratři odlišovali od svého okolí, podobně jako vlastní ordinací kněžstva. Změny v církevní praxi, s nimiž bylo vydání Majestátu spojeno, nenalezly u řady kněží pochopení a stávaly se příčinou nových sporů.

Život Rudolfova Majestátu byl krátký. Pouhých devět let po jeho vydání se skupina českých nekatolických šlechticů rozhodla k radikálnímu kroku a defenestrací místodržících vykročila na cestu, na

jejímž konci mělo stát vyproštění českých zemí z moci panovnického rodu Habsburků. K dosažení tohoto cíle ovšem hlavním aktérům povstání scházely nejen finanční prostředky a schopnosti, ale také větší jednota ve společném postupu. Bitva na Bílé hoře v roce 1620 a následná rekatolizace Čech a Moravy učinily konec nejen platnosti Rudolfova Majestátu, ale také celé předcházející epoše, poznamenané reformačně-humanistickou kulturou. Obavy Petra Voka z Rožmberka, jimž dal průchod v roce 1608, kdy napomínal české stavy k větší svornosti, se naplnily: „Jsme všickni Čechové, jsme krev jedni druhých; jednoho Pána Boha, jednoho krále, jedno právo české máme. Trpme raději Čechové sebe, než abychom potom jiné cizí a daleké národy trpěti musili.“

Jiří Just

Kazatelky v Obnovené Jednotě bratrské

12. května 1758 se v Ochranově konalo památné shromáždění, při němž byla ordinována celá řada diakonů, presbyterů i dva biskupové. To zásadní však byla ordinace tří žen na presbyterky: Elisabeth Layritz, Marie von Zinzendorf a Magdalena Vierorth.

V osmáctém století byla ordinace žen neslýchanou věcí. Ostatně, ještě dnes řada křesťanských církví ženy odmítá ordinovat, zpravidla s odvoláním na to, že má žena „ve shromáždění mlčet“ (1K 14,34). Zinzendorf však se rozhodl již 1745, že je správné ordinovat ženy na diakonky, zřejmě ovlivněn studiem Gottfrieda Arnolda, který dokazoval, že v první církvi byly ženy diakonky.

Právě v roce 1745 se Jednota rozhodla převzít ze staré Jednoty bratrské strukturu služeb - akoluti, diakoni (jáhni), presbyteri (kněží) a biskupové. A od počátku byly mezi akoluty (neordinovaní služebníci církve) a diakony (ordinované) přijaty i ženy. Zdá se, že Zinzendorf byl nakloněn ordinovat ženy i na presbytery, ale neměl odvalu to veřejně oznámit. Teprve při ordinaci 1758 oznámil, že v předcházejících letech ordinoval již i jiné sestry na presbyterky, ale nezveřejnil to.

Ordinace žen byla ale spornou záležitostí i v Jednotě, Zinzendorf ji musel opakovaně hájit. Onoho památného dne prohlásil: „Sestry mají také právo na kněžství. Mají mezi sebou stejné první tři stupně sborové služby (akoluti, diakoni, presbyteri) jako bratři.“ Tím však je zároveň řečeno, že ordinovaná služba žen byla zřetelně omezena. Ordinované sestry směly sloužit ve svém chóru, tedy pouze ženám, a kázat jen k ženám. Při vysluhování večere Páně přísluhovaly. Vznikl dokonce úřad arcidiakonek, které mohly ordinovat další sestry, tedy cosi blízkého funkci biskupa.

Při všech omezeních byla skutečnost, že v Jednotě sloužily ordinované ženy, na svou dobu neslýchaná. Také to nemělo trvání, neboť po Zinzendorfově smrti tato praxe postupně ustala. Presbyterky již ordinovány nebyly, diakonky byly ordinovány ještě asi do r. 1790. Potom nastala předlouhá přestávka, znovu byla ordinována sestra až v roce 1967 v Německu. V našich sborech pak byla první ordinovanou sestra Irena Kuželová v r. 1972.

(podle P. Peukera, Moravian Messenger)

z církví doma i ve světě

Církev a lidská práva

Ruská pravoslavná církev vydala v létě 2008 dokument o lidských právech, který vyvolal mezi evropskými církvemi rozruch.

V dokumentu se praví, že lidská důstojnost je snižována hříchem a lidská práva se proto dostávají do konfliktu s křesťanskou mravností. Dodržovat lidská práva, jak jsou dnes mezinárodně definována, by v některých případech mohlo znamenat jednat proti Božím přikázáním. Západní pojetí lidských práv má za následek „potraty, sebevraždy, smilstvo, ničení rodin a uctívání násilí a krutosti“, lidská práva je nutno podřídit hledisku zájmů vlasti, společnosti a rodiny.

Tento pohled evropské evangelické církve odmítají, s tím, že jednotlivec musí být chráněn před diktátem a násilím státních a společenských struktur. Dnešní situace v Rusku, s omezováním občanských svobod a politických práv, volá po tom, aby se církev zastala lidí proti systému, což ve zmíněném církevním dokumentu zcela chybí.

Pojetí lidských práv, které předložila ruská pravoslavná církev, je nepochopením či nedorozuměním. Je-li dnes v politice přítomna moc, která chrání člověka před zvláštní organizací, je to právě myšlenka lidských práv a církev by se měla zastat těch, kdo jsou politicky pronásledováni a diskriminováni.

Lidská důstojnost je něco, co nám dal Stvořitel a nemůže nám ji dát nic jiného - ale nikdo jiný ji tedy nesmí člověku upírat. Společenství evangelických církví by uvítalo, kdyby ruská pravoslavná církev vstoupila s evropskými církvemi do rozhovoru o důležitosti lidských práv.

Videň, 11.6.

Znepokojivý výsledek evropských voleb

Výsledky voleb do Evropského parlamentu znepokojily většinu evropských církví, neboť v nich zřetelně získaly větší vliv extrémně nacionalistické strany, s programem nepřátelství k cizincům.

Zvlášť povážlivá je skutečnost, že některé z těchto stran se prohlašovaly za obhájce křesťanského západu, provázely to však xenofobními i rasistickými hesly. Základním přikázáním pro křesťany je milovat bližního, respektovat druhé, být za ně odpovědní a snažit se žít s nimi pokojně a solidárně. Kdo toto odmítá, nemůže mluvit za křesťanství.

To zdůraznily výslovně např. církve ve Velké Británii (mezi nimi i zástupce Jednoty), kde prudce vzrostl vliv Britské národní strany (BNP).

„V Evropské unii máme důležitý nástroj ke sjednocení Evropy a k posilování demokracie, přestože zdaleka není dokonalý a má řadu slabín“, uvedl v prohlášení pro tisk generální tajemník svazu evangelických církví, biskup M. Bünker z Vídně, a dodal: „Nemůžeme si dovolit nechat společnou snahu o vytvoření sjednocené a mírové Evropy padnout“.

Vídeň, 9. 6.

300 let evangelického kostela v Polském Těšíně

Proč si připomínat jubileum luterského kostela ve Slezsku na stránkách našeho časopisu? Určitě proto, že to bylo pro všechny tajné nekatolíky na severní Moravě důležité místo povzbuzení a potěšení, že sem chodívali desítky kilometrů, aby se mohli účastnit evangelických bohoslužeb a určitě i proto, že mezi lidmi, kteří byli ovlivněni působením tohoto evangelického místa, byli i mnozí z prvních vystěhovalců do Herrnhutu.

Tím však spojení s Obnovenou Jednotou nekončí, jak připomíná i časopis Evropské kontinentální provincie. Počátky tohoto kostela jsou spjaty se švédským vlivem - Švédové měli v Polsku a Slezsku dost moci, aby rakouského císaře přiměli k povolení alespoň několika evangelických kostelů. Mezi nimi byl právě i kostel v Těšíně, který směl mít věž i zvony a dokonce provozovat školu. Slezká nekatolická šlechta, která se o to důrazně zasadila, koupila pozemek - a tady se na scéně objevuje Zinzendorf. Pozor, není to však Mikuláš Ludvík, nýbrž jeho vzdálený, katolický příbuzný, který jako císařský zplnomocněnec byl u vyměření základů kostela, 24. května 1709.

Monumentální stavba, do níž se vešlo až 7000 lidí, největší z těchto kostelů, se ovšem stavěl přes třicet let, než byl definitivně hotov. Mezi těmi, kdo se starali o duchovní zaopatření tohoto kostela, byl i Zinzendorfov učitel z Halle, August Hermann Francke. Kázalo se německy, polsky a česky a návštěvy bohoslužeb v tomto kostele byly od počátku velké. To, že nejen bohoslužby, ale i připojená škola mohly tajným evangelíkům zprostředkovat zase evangelickou věrouku, bylo velkým darem. Většina venkovského obyvatelstva v té době neuměla číst a kázání pro ně bylo téměř jediným zdrojem naučení ve víře. Kazatelé proto začínali už v sobotu učit, v neděli pak se kázání opakovala i odpoledne.

Celkový počet lidí, kteří se tu scházeli, se odhadoval až na 40 tisíc. Mnozí z nich jen občas, protože museli vyjít už v sobotu večer, aby do rána přišli - a to se nedalo dělat každý týden. Mnozí se přitom museli skrývat a tajit, že sem jdou, jinak byli pronásledováni. Navíc, jak by řekli reformátoři, ďábel si vždycky najde čas, aby kazil dobré dílo, takže práce byla komplikována zbytečnými spory mezi pravověrnými ortodoxními luterány a pietisty, což dávalo katolickým úřadům dobré důvody, aby leckdy kazatele odvolali nebo nepotvrdili v úřadě.

Ti, kdo přicházeli do školy, byli často kontrolováni, zda nemají zakázané evangelické knihy, zvláště ty tištěné v Halle. N. L. Zinzendorf se s prací v Těšíně osobně seznámil, podporoval ji a chtěl i pro vznikající Ochranov pomoc odtud. Nejvýraznější kazatel z Těšína, Johann Adam Steinmetz, navštívil 1726 Ochranov, kázal tu a Zinzendorf ještě mnohem později vděčně vzpomínal na jeho návštěvu v oné pro Ochranov kritické době. Byl ovšem zklamán, že Steinmetz bližší spolupráci odmítl a vrátil se do Slezska. Když pak byl z Těšína 1730 vypovězen, doporučil jej Zinzendorf markraběti v Bayreuthu.

Kostel v Těšíně zůstal přes všechny překážky důležitým evangelickým centrem, postupně při něm vyrostla i velká evangelická knihovna, která je dodnes nejen k vidění, ale cenným zdrojem informací o evangelících za protireformace.

(Herrnhuter Bote, květen 2009)

unitas fratrum

Padesát let Moravian Women Association

Sdružení žen Jednoty bratrské ve Velké Británii 1950 - 2000

Anglie v roce 1950

Sestra Olive Linyardová je v roce 1950 čerstvou absolventkou College v Londýně. Je jí něco málo přes 20 let a vdává se za bratra Freda Linyarda, mladého kazatele Moravian Church (Jednoty bratrské) v Crooku. Je pamětnicí některých velkých a malých poválečných událostí ve své zemi roku 1950:

Vláda Jejho veličenstva královny Alžběty II. má stále nemalé starosti se zásobováním obyvatel potravinami. Ale „kuponům“ na koupi konfekce je už naštěstí odzvoněno. Na místech zbořenin po válečném bombardování vyrůstají nové domy. Celá Británie plánuje velkou slavnost. Klobouk tvrďáček, zvaný také „buřinka“ oslavuje právě své stoleté narozeniny. Obchodní řetězec „Sainsbury´s“ představuje v některých svých obchodech první oddělení „samoobsluhy“. Královským manželům se narodila princezna Anna a Moravian Women´s Auxiliary (Pomoc) a později Association (Sdružení) se stala církevní institucí.

Založení MWA

Na historickém shromáždění v londýnském sboru Hornsey 7. září 1949 schválila Prozatímní komise návrh sestry Eileen Shawe na zřízení organizace, která by spojovala všechny sestry britských sborů do užšího obcenství a širší služby. Tuto ideu představila

s. Eileen Shawe, manželka biskupa, po návštěvě Moravian Church v Severní Karolině (USA) v roce 1948. Práce amerických sester ji inspirovala k založení podobného díla pro církve ve Velké Británii. Návrh sestry Shawe byl jednomyslně schválen.

Rok 1950 byl rokem velkého organizačního úsilí a následných úspěchů. Došlo k vytvoření 30 kroužků (Circles), v nichž se zaregistrovalo 715 žen. Sestra Eileen Shawe byla jmenována prezidentkou, Marion Gilchrist první sekretářkou, Vera Coates první pokladní. Postupně došlo ke jmenování dalších vedoucích pracovníc. V tomto roce vznikla také první ústava, jejíž vizí bylo spojit jak členky církve, tak i zájemkyně stojící mimo, aby se všechny staly skutečnou součástí Světové Jednoty. To se mělo uskutečňovat studiem, modlitbou, službou a zasvěcením. V květnu bylo rozhodnuto o vydávání informačního bulletinu, který se stal prvním Oběžníkem a nakonec Čtvrtletníkem, fungujícím dodnes jako „Quarterly“.

V tomto roce vznikla původní hymna „Jesus makes my heart rejoice...“ (Ovečkou že Páně jsem), která byla oblíbená u našich amerických sester. Napsala ji v roce 1776 Louise von Hayn. Při rozcházení se zavedla ve stoje recitace Genesis 31, 49: „Nechť Hospodin hledí na mne i na tebe, když se rozejdeme od sebe.“

Výroční sjezdy, Soustředění, Kroužky

„Výroční sjezdy“ (Annual Meetings), z nichž první se konal už v květnu 1950 v Londýně, měly od počátku mimořádný význam. Později byly svolávány i do jiných sborů církve. Slavnostními řečníky bývali misionáři.

Jako hosté byly zvány i místní ženy. Kroužky MWA začaly „adoptovat“ misionáře a tak získaly z první ruky znalosti o naší církvi v zámoří. Kromě této snahy o jakousi „vnitřní misi“ sledovaly ženy důležitý aspekt finanční, získávání peněz na dobročinné účely. Členský příspěvek byl v roce 1950 stanoven na 1,5 pence, což bylo velice málo. Sbírký se prováděly ve všech kroužcích a na výročních sjezdech byly odevzdávány do ústřední pokladny. Veřejné vyhlašování celkové sbírky a hlasování o její užití bylo a je dodnes slavnostním bodem programu. Výše celkových sbírek bývaly a jsou dodnes úctyhodné. Originální myšlenkou, která vedla k upevňování soudržnosti a společenství, se stala „Soustředění“ (Rallies). První organizované rally vzniklo v roce 1958 po sjezdu v Baidonu.

Po dobrém startu s 30 kroužky v roce 1950 v téměř všech britských sborech došlo v roce 1957 ke změnám v jejich počtu. Některé se otevřely, jiné zavřely. Přesto jich zůstávalo stálých 20. V tomto významném roce 500. výročí založení Jednoty udělaly ženy v kroužcích MWA mnoho dobré práce doma i pro zahraničí. MWA ve Fulnecku poslala hračky dětem v Labradoru a peníze na organizování „světlušek“, nejmladších skautek. Na podobnou organizaci poslala peníze do Tanganyiky (Tanzanie). Sestry z MWA v Hortonu objevily ve svém okolí na 200 starých opuštěných lidí. Rozepsaly si jejich jména a adresy a určily si dny a hodiny, kdy je navštěvovaly. Kroužek v Dukingfieldu navštěvoval osamělé lidi ve Fulnecku a Cliftonville.

Sestry organizovaly malé párty (slavnosti) pro 50 chudých dětí v městské nemocnici. Sestry v Bristolu podporovaly finančně „Maďarský fond pomoci“. Tytéž sestry v Bristolu zorganizovaly „Výstavu moravské výšivky“, která putovala provincií několik let, aby přispěly do fondu na Církevní dům v Londýně. Ostatní kroužky opatrovaly dary pro své vlastní sbory k uctění 500. výročí založení Jednoty bratrské.

Projekty MWA

Jedním ze způsobů, kterým sloužila MWA po dlouhou řadu let, je opatrování peněz pro mnoho rozmanitých záležitostí. To bylo aspektem existence této asociace, že se rozvinula a vyrostla nad všechna očekávání.

První dar byl zaznamenán v roce 1952, když 55 liber (tehdy 2 500,- Kčs) bylo odesláno na fond materiální pomoci Jamajce ke zlikvidování škod způsobených hurikánem. Od té doby nepřestávají peněžité dary odcházet do mnoha různých projektů. Jeden, který se nenadále vynořil a musel být řešen, byl Church House (Církevní dům) v Londýně, Muswell Hill 5. Když byl v roce 1957 k 500. výročí založení JB otevřen, vybavila MWA nábytkem misijní byt, na který byla pořádána dlouhodobá sbírka. (Jamajské sestry poslaly do misijního bytu sady podnosů a „Královninu čajovou soupravu“, repliku té, kterou darovaly královně Alžbětě II. při její státní návštěvě.)

Peníze se léta posílaly na ostrovy v Karibiku, když utrpěly velké škody po devastujícím hurikánem. Posílaly se do Ramallah, Severní Indie, do Tanganyiky, na Labrador, do Jižní Afriky a do Nikaraguy. MWA nemůže zapomenout, že v poslední dekádě 20. století sbírala peníze pro církevní účely v České republice a také pro bývalou NDR v Německu. Kompletní listina míst, kde byla MWA schopna pomáhat, poskytuje zajímavé čtení. Od prvního daru ve výši 55 liber narostly ty další nad očekávání do 7 000 liber (cca 300 000 Kč). Peníze se investují do dvou fondů pro Severní Indii a pro Církevní dům v Londýně. První ze dvou je určen pro lékařskou péči církevních pracovníků a druhý pro vzdělávání učitelů a přidružené pracovníky v Severní Indii.

V roce 1992 poskytla MWA 2000 liber (cca 90 000 Kč) do fondu pro financování Moravialu, který se konal následujícího roku ve Velké Británii. Bylo dobré, že sdružení žen bylo schopné podpořit toto mezinárodní sejití mladých z celé Evropy, které může utužovat pouta přátelství na dlouhá léta.

V posledních letech podpořila MWA některé necírkevní projekty, hlavně v oblastech, které negativně postihují ženy a rodiny. Byl to např. výzkum rakoviny prsu a problém „dětí ulice“ v Kolumbii.

Závěr

Za 50 let svého trvání získala MWA přes 91 000 liber (přes 4 miliony Kč) pro velkou řadu projektů. Některé se uskutečnily doma a mnoho dalších z nich po celé Světové Jednotě a v širokých křesťanských společenstvích. Je to vynikající úspěch malé organizace

žen, která má dnes méně než 500 členek. Ačkoli opatrování peněz není cílem tohoto ses-
terského sdružení, je však určitě oblastí, v níž se může prokazovat druhým praktická
křesťanská láska.

přel. M. Ulrichová

Bratrský archiv v Londýně

Knihovna a archiv v Church House (Církevní dům) v Londýně jsou jedinečnými
zdroji poznání a poučení. Od jejich založení v Jednotě bratrské ve Velké Británii v roce
1742 narostla značná archivní sbírka, kterou tvoří přibližně 400 beden materiálu, a
stejně tak i knihovna, která obsahuje přes 4 000 tištěných knih. Obě sbírky stále rostou.
V posledních letech je využíval i rostoucí počet badatelů, z nichž někteří předtím nevěděli
o jejich existenci i rozsahu. Jejich pracovníci usilují horlivě o to, jak je zdokonalit a dále
rozvinout.

Nedávno došlo k instalování pojízdných regálů v suterénu domů. Byl zaveden kont-
rolní systém teploty a vlhkosti v knihovně. Došlo i k přebalení archivního materiálu do
speciálních obalů, které jsou odolné proti kyselinám. Byly opatřeny peněžní prostředky
pro práci odborného archiváře, aby pořídil katalog většiny sbírek, které jsou ve vlast-
nictví sboru. Systém běžné katalogizace se dnes využívá ve většině archivních sbírek,
nacházejících se v církevní péči.

K podpoře archivního díla se přihlásila řada přátel. Roční členský příspěvek do fondu
tzv. „Přátel archivu“ činí minimálně 15 liber. Dary jsou ovšem nejméně vítané, zejména pro
získávání nových přírůstků materiálu, pro nákup speciálního vybavení apod. Jak dary,
tak členské příspěvky do fondu jsou částky podporující církev, a proto přátelé bratrského
archivu v Londýně chtějí povzbudit britské daňové poplatníky ke štědrosti, neboť daň
zaplacená na příspěvek do fondu jim bude vrácena.

S. Lorraine Parsons, archivářka Church House, Londýn (přeložila M. Ulrichová)

Kazatelka Jednoty mezi poradci prezidenta Obamy

V dubnu tohoto roku jmenoval prezident Obama do rady pro otázky víry a mezilid-
ských vztahů kazatelku Jednoty Peg Chamberlin, z Minneapolis v Minnesotě. Rada je
zhruba třicetičlenný orgán, který se zabývá především způsobem rozdělování podpory
pro církevní a další organizace, působící v sociální oblasti. Členové jsou jmenováni vždy
na jeden rok.

Sestra Chamberlin je členkou výboru Národní rady církví v USA a měla by od letoš-
ního listopadu být ve funkci prezidentky Národní rady církví. Po bratrech Gordonu

Summersovi a Johnu Groenfeldtovi je tak třetí osobu z Jednoty ve vedení Rady křesťanských církví v USA.

(mcnp - news)

Synod Unitas fratrum 2009

Letos se opět po sedmi letech bude konat synod světové Jednoty bratrské, tentokrát v Evropě, v Anglii, v Hoddestonu poblíž Londýna. Proběhne ve dnech 28. července až 8. srpna, na programu jsou obvyklé záležitosti, tedy zprávy ze všech provincií a oblastí práce Jednoty, projednání problémových záležitostí (mezi nimiž začínají být trvalkami situace u nás a v Hondurasu) a hospodaření církve, zvláště rozdělení prostředků na jednotlivé oblasti a projekty. Pravidelnou součástí je i jednání o věroučných záležitostech (dodatky či úpravy církevního řádu). Za sousední Evropskou kontinentální provincii se letos zúčastní synodu sestra Benigna Carstens a bratři Frieder Vollprecht a Job van Melle. O průběhu synodu a jeho výsledcích chceme přinést informace v podzimním čísle našeho časopisu.

Bude dobře, připojíme-li mezi své prosby za Unitas fratrum ve světě i prosby za jednání synodu, které sice nemá váhu koncilů, ale přesto znatelně ovlivňuje vývoj a vztahy ve světové Jednotě.

red

Podpora misie v malém

Sbor Jednoty v Lower Ballinderry, v severním Irsku, západně od Belfastu, se v roce 2001 rozhodl, že se chce systematicky věnovat podpoře těch sester a bratří, kdo žijí v nedostatku a nejistotě. Stanovili si cíl jeden tisíc liber ročně pro nemocnici v tanzánském Sikonge a 500 liber škole v indickém Binnakandi. Ačkoli to není suma závratná, museli a musejí hledat stále nové způsoby, jak ji mimo pravidelný rozpočet nasbírat. Oslovovat možné dárce, pořádat bazary, spolupracovat se školami (když jde o školu). Přitom se vždycky znovu překvapivě zjistí, jaké nadání mají různí lidé ve sboru - a také, s kým vším se při takové práci seznámíme a jak to pomáhá i ekumenickým vztahům.

Sestry a bratři v Ballinderry za těch několik let shromáždili a poslali přes 11 tisíc liber. V současné domě sbírají pro Elim v Jižní Africe a s radostí zjišťují, kolik nových lidí během práce potkali a navázali s nimi vztahy.

Práci v Ballinderry vede kazatelka, kterou jsme potkali před časem i v našich sborech - sestra Patsy Holdsworth.

(Moravian Messenger)

Konec historie jednoho sboru?

I v Britské provincii jsou místa, kde sborová práce po staletích končí. V roce 2008 takto skončila práce ve sboru Malmesbury - po 260 letech. Kostelík, který jinak zeje prázdnotou, byl při posledním shromáždění plný k prasknutí, s mnoha hosty. Součástí bylo vzpomínání těch, kdo ve sboru dříve pracovali a žili.

Sbor v Malmesbury byl založen prací Johna Cennika, který založil i Tytherton, sbor, ke kterému se zbylí členové připojili. Lidé z Tythertonu rozšířili svou práci do Malmesbury v roce 1758 a od toho roku se zde nepřetržitě konala shromáždění Jednoty. V posledních letech byl sbor natolik malý, že se shromáždění konala jen dvakrát za měsíc a sbor měl stále větší potíže s financemi. Když se ukázalo, že už trvale není schopen platit ani za spotřebu energií, rozhodli se sestry a bratři připojit se k Tythertonu.

(Moravian Messenger)

náš seniorát

Ohlédnutí za jarním setkáním sester v Potštejně

Pravidelná jarní setkání sester v našem seniorátu svoláváme již téměř 10 let. I tentokrát se jej zúčastnilo téměř 40 sester a hostů. Své pohostinství poskytl sbor v Potštejně. Při přípravě programu jsme jako nosné téma zvolily myšlenky z knihy Přísloví, 3. kap., 27. verš:

„Neodpírej dobrodiní těm, kteří je potřebují, je-li v tvé moci je prokázat.“

Inspirace vyústila v pozvání sestry Věry Lukášové z Českobratrské církve evangelické, která se podílela již v roce 1994 na založení obecně prospěšné organizace „Jeden svět“ při ČCE. Činnost vyústila v založení dvou obchůdků FAIR TRADE v rámci Prahy. Jejich chod zajišťuje dobrovolně několik sester z ČCE. Prodávají se tam i tuzemské výrobky z rukou našich handicapovaných lidí.

Tento způsob obchodu - „slušný obchod“ koordinuje nadnárodní společnost GEPA, která zprostředkovává prodej přímo od producentů a i zpětný tok financí k výrobcům v rozvojových zemích tak, aby se na obchodu nepodílely velké nadnárodní společnosti, jejichž neúměrné zisky bývají na úkor oblastí vlastní výroby.

Naše sestry si v rámci dopolední přednášky mohly produkty z Afriky, Asie a Latinské Ameriky nejen prohlédnout, ale i koupit (káva, čaj, předměty ruční výroby). Ta dopolední hodina se neproměnila v tržiště, ale pocítily jsme, že koupíme-li pěkný a zajímavý dárek, alespoň troškou podpoříme tradiční výrobu, obživu pro rodiny a děti, jejich vzdělávání.

Přimělo nás to k zamyšlení, jestli v naší rozmařilé části Evropy umíme nakládat se svým výdělkem, jestli neúčelně nehromadíme nekvalitní co nejlevnější potraviny, oděvy a různé nepotřebné věci, a tím vlastně podporujeme nekalé chování nadnárodních řetězců. Zaniká tím leckde na světě tradiční typická tvorba, řemeslná zručnost, která se dědila z generace na generaci.

V programu bylo opět zařazeno něco z historie Jednoty bratrské - ses. M. Ulrichová nám přiblížila význam šlechtičny Marty z Boskovic. Žila na přelomu 15. a 16. století, zasloužila se o dům pro sbor v Litomyšli, zejména se však přimluvila za Jednotu u krále Vladislava Jagellonského.

Pro zpestření nám ses. J. Pernerová přeložila z pera anglické ses. biskupky Kay Word humornou povídku. Nechyběly ani rady pro zdraví, ses. E. Kejřová se zaměřila na prevenci cévních chorob. Tradiční sbírku jsme rozdělily na podporu dětí postižených ztrátou rodičů vlivem nemoci AIDS v Tanzánii a na práci s dětmi v našich sborech.

Chvilky strávené pospolu při biblickém zamyšlení ses. Veckové a společný zpěv písní nás opět sblížily a duchovně posílily zejména ty z nás, které nemají tak často příležitost sdílet společenství. Těšíme se napřesrok a současně zveme sestry s očekáváním Vašich námětů k sesterské práci.

L. Bernardová

Adolf Ulrich, biskup Jednoty bratrské

(4. 6. 1909 Nová Paka - 6. 7. 2002 Praha)

Na začátku června jsme mnozí vzpomínali na bratra Adolfa Ulricha, našeho biskupa. Jak bychom nevzpomínali, když 4. června uplynulo 100 let od jeho narození! A není to zas tak dávno, co nám byl odvolán po době velkého rozjitzření v Jednotě bratrské, v čase, kdy jsme získali chráněnství v Českobratrské církvi evangelické...

Nebudu teď opisovat jeho životopis, pokusím se připomenout jeho cestu do služby v Jednotě bratrské.

Je to 100 let, co svým narozením začal ovlivňovat životy svých blízkých a pak životní osudy nespočetného zástupu - ve sboru, spolustudenty, spolubojovníky, kolegy v církvi, sestry a bratry v Jednotě bratrské doma i za hranicemi, představitele ekumeny... A ti, kdo se dostali do jeho blízkosti, věděli: je to silná osobnost se širokým rozhledem. Proto asi nebylo překvapivé, že byl zvolen biskupem Jednoty bratrské.

Vyndal jsem si z knihovny a pročetl znovu některé oddíly z publikace, kterou uspořádal bratr Miroslav Matouš a vydal bratr Vladimír Beneš před deseti lety, tedy k 90. narozeninám bratra Ulricha: „Adolf Ulrich v uniformě a v taláru.“ Je dobré se k těm vlastním vzpomínkám bratra Ulricha vracet. Mohou nám pomoci k tomu, abychom také rozeznávali Boží vedení a ochranu ve svých životech, když vzpomínáme na své křižovatky, omyly a nalézání, na svá vítězství i na své porážky, na šťastné i dramatické udá-

losti vlastních životů. Nejen bratr Ulrich mohl vyznat: „Jisto je, že Pán Bůh mne vedl, a že mne nenechal jít, jak bych býval chtěl já a že byl nesmírně milostivý. Byl bych jen rád, kdyby z mého vyprávění zůstalo poznání, že život, i ten obyčejný pozemský život, trvá z jeho rozhodnutí a že je nesmírně bohatý, pokud člověk zůstává s ním.“ (Moji dnové, sborníček My kážeme Krista ukřižovaného, 1990, s. 81)

Tohle vyznání mi vyskočilo z paměti, když jsem si prohlížel fotografie v té knize vzpomínání. Je tu také obrázek, jak bratr biskup Karel Reichel za asistence Jana Niebauera a Josefa Korbela konsekruje Adolfa Ulricha na biskupa Jednoty bratrské v Holešově 25. 6. 1967. Cesta „na kazatelnu“ bratra Ulricha nebyla přímočará, ač studoval na misijní škole St. Chrischona ve Švýcarsku. Také bratr Reichel se nechal kdysi „přemlouvat“. Když si založil vlastní knihkupectví, bratr Bechler z Ochranova se na něj obrátil v r. 1923 se slovy: „Knihkupců je v Praze dost, ale my potřebujeme kazatele!“ Bratr Reichel se bránil, že na to není teologicky vzdělán. V r. 1934 mu při dovolené v Potštejně oznámil bratr Rohlena, že se staršovstvo jednomyslně rozhodlo požádat Úzkou radu, aby bratra Reichla povolala za kazatele do Potštejna. Zhrozil se a říkal si: „Pane Bože, co mám dělat? Jakápak je Tvoje cesta se mnou?“ Třetí volání přišlo, když zemřel kazatel Josef Mikuláščík v r. 1937. Bratři z Úzké rady přišli s výzvou: dnes - nebo nikdy. „To bylo třetí volání: Šimone Jonášův, miluješ-li mne - vztáhnout ruce své jako Šimon, nechat se opásat a vést, kam jsem nikdy nechtěl: na kazatelnu.“

Když těsně po skončení války dostal bratr Ulrich dovolenou, kterou trávil ve své rodné Nové Pace, volala ho církev: „Tehdy za mnou přijel tehdejší předseda Úzké rady ještě s dalším členem a žádali, abych okamžitě vstoupil do kazatelské služby, že vymohou mé uvolnění u armády. Překvapilo mne to, odmítl jsem.“ (Byli to předseda P. Glos a R. Beran.) Nebylo však možno ihned nastoupit, dovolená měla skončit a bylo nutno se vrátit k jednotce do Vimperku. - Třeba ovšem říci, že šlo ještě o něco jiného: „Nebyl jsem si jist, jestli bych vůbec měl být kazatelem. Domníval jsem se, že ne. V té době vojančiny nebylo možné se dále vzdělávat...“ Otevírala se mož-

nost úřednického zaměstnání. Dostal vyzvání, aby se přihlásil na poštovním úřadě v Železném Brodě. „Tak jsem tam zajel, bylo to jako pokyn. Po představení na ředitelství jsem šel navštívit bratra Petra, byl tam zrovna bratr Polma. Ten byl hned pohotový: Budeš tady mít pomocníka, laického kazatele. Řekl jsem jim, proč jsem vlastně přijel do Brodu. Oba se do mne pustili, že máme málo kazatelů. Přemýšlel jsem o tom. Byla to zvláštní shoda okolností, ten Železný Brod, i to setkání s oběma bratřími v takové naléhavé situaci - Ostatně ta ouředničina na poště by mne stejně moc nelákala.“

Ale ještě nepadlo rozhodnutí. To až po roce, kdy si ještě doplňoval studia. Matka i budoucí manželka mu připomínaly jeho dřívější odhodlání ke službě v církvi. Uvědomoval si své dřívější závazky stále naléhavěji. Až se přihlásil u biskupa V. Vančury. Rozhodnutí pro jeden ze tří možných sborů nechal na Úzké radě. V červnu 1946 byl povolán do Mladé Boleslavi. Tam si přivedl i svou manželku. Bratr Vančura poslal jedné rodině stručný vzkaz o něm: „Doufám, že br. Ulrich si dovolí brzo se vám představití. - Doporučuji Vám jej vřele. Zamlouvá se mi velmi tento bratr. Myslím, že nebude hledati svých věcí, ale že bude hledati toho, jak by bližním prospěl a posloužil.“

Uzrálo to, co bylo kdysi zaseto do srdce chlapce Adolfa Ulricha: chodil na vyučování náboženství ke kazateli Josefu Sequensovi do novopackého sboru, nad jehož vchodem oznamoval nápis, proč se tu lidé shromažďují - „My kážeme Krista ukřižovaného“. Tahle výpověď apoštola Pavla byla trvale základem teologie bratra Ulricha. Proto také nemohl přijmout teologii prosperity nejmladších kazatelů Jednoty bratrské, kteří mu posléze svými postoji, když získali většinu, připravili velkou bolest a zranění: nebyl ve vlastní církvi připraven na to, že nemůže spoléhat na slovo, vyslovené nebo písemné, ani na dané sliby, dokonce při ordinaci kazatelů!

Protože bratr Ulrich o sobě řekl, že jako chlapec rád četl o Indiánech a misionářích, kteří k nim přicházeli, dovolím si právě k tématu kázání Krista ukřižovaného připomenout poselství indiánského bratra Tschoopa z kmene Mohykánů na konferenci Jednoty v Bethlehemu 1745 (bratr Ulrich o něm často rád vyprávěl):

Bratr Rauch přišel do mého stanu, posadil se ke mně a mluvil ke mně asi takto: „Přišel jsem k tobě ve jménu Pána nebe i země. Ten mne posílá, abych ti oznámil, že vás chce učinit šťastnými a zbavit vás bíd, v níž nyní jste. Proto se stal člověkem, dal svůj život na vykoupění člověka a vylil za něho svou krev.“ Když skončil své vyprávění, lehl si na zemi, jak byl unaven a tvrdě usnul. „Co je to za člověka,“ myslil jsem si. „Lehne si zde a spí.. Mohl bych ho klidně zabít a vyhodit ho do lesa a kdo by o tom věděl? A jemu to vůbec nevádí.“ Nemohl jsem zapomenout na jeho slova. Ustavičně se vracela do mysli. - I když jsem usínal, přemýšlel jsem o krvi, již Kristus vylil za nás. Shledal jsem to značně odlišným od toho, co jsem slyšel dříve a tlumočil jsem slova Christiana Jindřicha ostatním Indiánům. A tak milostí Boží vzniklo mezi námi probuzení. Proto říkám, bratří, kažte Krista, našeho Spasitele, jeho utrpení a smrt, chcete-li, aby vaše slova našla přijetí u pohanů..“

Kázání Krista ukřižovaného byl bratr biskup Ulrich věrný v celé své duchovenské službě. Slychávali jsme od něj: to církev vždycky může a má, i když jsou jí odňaty jiné aktivity, a třeba v sebezapření a v oběti.

Několik dat ze života bratra biskupa Ulricha:

- před válkou studia na misijní škole St. Chrischona ve Švýcarsku
- 1939-1945 západní zahraniční čs. armáda ve Francii a Anglii (vyznamenání: Star medal od generála Pattona, Československý válečný kříž, medaile Za zásluhy, posléze plukovník v. v.)

- 1946 svatba s Marií, roz. Svobodovou
- 1946 - 1956 kazatelem v Mladé Boleslavi
- 1956 - 1968 kazatelem v Holešově
- 25. 6. 1967 v Holešově, konsekrován na biskupa biskupem Karlem Reichlem
- 1968 - 1969 kazatelem v Praze (uvolněn pro funkci předsedy ÚR)
- v Úzké radě 1947 - 1953; 1968 - 1977 předsedou
- delegát Unity synodu: 1967 Potštejn, 1974 Jamajka, 1981 Ochránov NDR
- čestným doktorem (ThDr h. c.) 20. 9. 1977 Komenského evangelická bohoslovecká fakulta Praha, práce „Soucit s mocnými tohoto světa“
- 1992 u příležitosti 400 jubilea J. A. Komenského organizuje První konferenci biskupů Unitas fratrum, v české provincii

Jiří Polma

Návštěva v Königsfeldu

První květnový víkend vyjela skupina - nebo chcete-li delegace - z našeho turnovského sboru do německého Schwarzwaldu, kde v malebném městečku Königsfeld žije náš partnerský sbor.

Myšlenka partnerství sborů v Jednotě bratrské vznikla už v době minulé. Pro naše sbory připadaly tehdy v úvahu jenom východoněmecké sbory. V posledním dvacetiletí se díky politické svobodě vztahy rozvinuly a překročily politické hranice. V některých případech jde dokonce o partnerství čtyř sborů. Českého, německého z východu, německého ze západu a holandského.

Už od devadesátých let má náš turnovský sbor partnerství právě se sborem v Königsfeldu. Městečko Königsfeld bylo založeno Jednotou bratrskou před dvěma staletími. V roce 2006 si připomínalo výročí a tehdy jsme také - dva zástupci turnovského sboru - byli při tom.

Dnes v Königsfeldu žije společně sbor Jednoty bratrské (Herrnhuter Brüdergemeine) a sbor Evangelické církve. Společně zde slouží dva faráři a forma bohoslužeb se pravidelně střídá. (Možná, že by to mohl být v budoucnosti model soužití našich bratrských sborů a sborů evangelických, pokud žijí v jednom místě).

Na naše poměry jde o sbor poměrně veliký - o svátcích bývá kostel pro několik set lidí naplněný a má širokou práci s různými generacemi. Sbor pracuje také v dalších veřejných sférách. V místě je církevní gymnázium, mateřská škola, domov důchodců i penzion pro seniory.

Velikou výhodou našeho partnerství je také obsazení Königsfeldského sboru. V minulosti tu sloužil velký přítel české Jednoty br. Albert Schönleber a dnes zde slouží sestra Benigna Carstens, která studovala v Praze a hovoří česky.

V pátek večer jsme poseděli při společné večeři, v sobotu jsme si prohlédli Königsfeld a jeho okolí a večer jsme se setkali se členy místního sboru. V neděli jsme pak společně slavili bohoslužbu a po dobré kávě jsme se vypravili na cestu domů.

Dosud si s velikou vděčností v Turnově připomínáme podporu - morální i finanční - kterou nám náš partnerský sbor poskytl v období obnovy turnovského starobratrského sboru.

o.h.

Synod Českobratrské církve evangelické

který se konal 14. - 17. května v Praze na Vinohradech, odsouhlasil návrh na prodloužení současného připojení Ochranovského seniorátu k ČCE do konce roku 2017. To dává dostatek času na řešení naší situace v Unitas fratrum, nejen snad na letošním synodu, ale případně i na příštím synodu za sedm let (2016). Poté by měl konvent našeho seniorátu zvážit, co bude pro naše sbory v dané situaci nejlepší a připravit návrh pro synod ČCE 2017. Jaký by to mohl být návrh a jaká bude situace, je určitě předčasné spekulovat. V tuto chvíli je důležité, že situace našich sborů je pro nejbližší roky jasná a můžeme se jako seniorát soustředit na práci.

Důležitá data - události v seniorátě

Připomínáme těm z vás, kdo si pravidelně nehledají novinky na internetových stránkách našeho seniorátu (<http://www.jednotabratraska.cz/distrikt/>), několik důležitých dat pro nadcházející měsíce:

V sobotu 4. 7. se koná Noční setkání na Kalichu, Besedice u Železného Brodu.

V neděli 5. 7. je v Železném Brodě a na Kalichu tradiční Husův den

V neděli 2. srpna se v kostelíku v Kořenově sejdou „Polubňáci“

Neděle 6. září je sborová slavnost v Potštejně – 110 let od otevření kostelíka (mimochoodem, potštejnský sbor se zpětnou koupí hodně zadlužil a každý dar a podpora mu přijdou vhod - pamatujme na něj)

18. října bude sborový den v Turnově

7. listopadu konvent našeho seniorátu a hned 8. 11. sborový den v Praze.

V minulém čísle jsme přinesli zprávu o odchodu bratra kazatele Václava Kačera na odpo-

činek, tentokrát máme obrázek z poděkování, které v koberovské modlitebně bratru Kačerovi a jeho manželce vyjádřili zástupci seniorátního výboru. Ať jsou další dny bratra kazatele Kačera naplněny pokojem a nadějí.

Nenápadné jubileum

Celkem tiše a bez pozornosti uplynulo jedno dost výrazné datum v dějinách české reformace. V březnu tomu bylo 550 let, co zemřel Mikuláš Biskupec, bohoslovec husitského Tábora. Po dramatických letech boje za husitské pochopení pravdy Písma a hájení Pražských artikulů na koncilu v Basileji končil svůj život v zajetí a ústraní. V roce 1452 si Jiří Poděbradský podrobil Tábor a jednou z podmínek bylo vydat táborské kněží do Prahy, kde museli slíbit poslušnost Janu Rokycanovi, ale jako nebezpečné osoby stejně dožívali v zajetí na hradech Jiřího z Poděbrad. Mikuláš Biskupec dožil takto na Poděbradech. Připomeňme si, co o této situaci, s patosem sobě vlastním (a jistou nadsázkou), napsal v roce 1949 historik F. M. Bartoš:

Konec Biskupcův a posledních vůdců Tábora není bez tragiky. Palacký našel pro pocit, jaký nás při tom jímá, pěkný výraz, když napsal, že konec tábořských kněží je pokryt tmou a zármutkem.

A přece - nemohli táborští kněží umírat s klidem? Byli přece neposledními spolu-tvůrci tábořského bratrstva a jeho nesporné dějinné velikosti. Bylo to neposledně jejich zásluhou, že toto bratrstvo splnilo se ctí krásné poslání, které mu svěřily dějiny při jeho vzniku v tragickém březnu r. 1420: že nevýslovnými obětmi krve i statků odvrátilo od husitské revoluce takřka již jistou zkázu a před vyhlazením zachránilo odkaz Husův. Že před opětovným útokem celého takřka světa ubránilo první národní církev a vznešenou myšlenku náboženského sebeurčení, takže se jí nepodařilo již udusit nikomu.

Jest osudem prvních bojovníků, že svým skolem vykupují vítězství. Takový byl i osud Tábora: zašel jako hlava bratrstva, zašlo i tábořské bratrstvo, aby mohla žít a uhájit se husitská revoluce.

Husitská církev, za kterou se Tábor tolik nabojoval a nakrvácel, nezůstala mu nevděčnou. Pod její ochranou vyrostla z nového zápasu o bytí a nebytí za krále Jiřího, proti němuž papežství rozpoutalo nové vyhlazovací války, mladá Jednota bratrská a v ní ožily všechny nejcennější myšlenky a řady Tábora, zejména nesmlouvavý rozchod s Římem a prostá bohoslužba s bohatou tvorbou písňovou. V Jednotě ožil vzácný duch Petra Chelčického, tohoto tvrdého Tábora, přes to, že byl tak přísným soudcem táborství, hlubokého toho myslitele, jenž se mohl rozvíjet jedině pod bezpečnou záštitou tábořského bratrstva.

Jednota přejala však nejen myšlenkový odkaz Tábora, a to namnoze přímo ze spisů Biskupcových. Uskutečnila nadto i to, k čemu Tábor odvahy nenašel, dokonání odtržení od Říma svémocným zřízením úřadu biskupského. Jednota obnovila také s nemalým úspěchem tábořské úsilí o to, aby sám Bůh vládl ve všem životě jejích členů a aby byla v pravdě obcí Boží. Dovedla také odkazu Tábora razit cestu i do ciziny a učinit z něho znovu mocnou sílu revoluční. Nad bratrskými konfesemi, které jen opakují a rozvíjejí hesla tábořská, našel odvahu k zahájení historicky tak památné vzpoury německý reformátor Martin Luther. A bohoslužebné řady Jednoty, převzaté od Táborů, staly se vzorem švýcarskému reformátoru Ulrichu Zwinglimu a tím i druhé, rozhodnější větvi světové reformace...

(F. M. Bartoš. Světci a kacíři. Praha 1949, str. 193n)

Ve světle novějšího historického bádání asi nemůžeme držet, že celá světová reformace vděčí za svůj vznik husitství, ale čte se to hezky - a máme-li mít v paměti ty, kdo nás předcházeli ve víře, tady je zase někdo, na koho stojí za to vzpomínat.

jhjr

Husův dům v Kostnici

Pak vedlé lásky nadarmo béře člověk jméno milosti neb daru Božího, když v dobrých činech netrvá až do konce; jako činí každý křesťan, kterýž z daru křtu svatého vzal jméno rytířské Krista krále, a potom na biřmování, jenž slove potvrzení, béře odění a mnohé kořisti duchovní; a pak v čas boje, po tak velikých dařích, nesmí se postaviti o při neb pravdu Boží a pána Jezu Krista, svého krále. Taký za čas bojuje, ale hanebně vzpět postupuje, dáváje ďáblu, tělu, světu a hříchu, nepřátelům Kristovým, jeho místo. A někteří Kristovi rytíři jako zrádce, tajíce jména Kristova, směšují se s nepřátely; jakož všickni činí křesťané, kteří v cnostech nenásledují krále Krista; protož nadarmo jméno rytířské vzali.

(Jan Hus, Výklad Desatera Božího přikázání)

ráj srdce

DNY ŽIVOTA

Stará východní legenda vypráví o mocném ctižádostivém knížeti. S chtivostí se zmocňoval okolních zemi s jejich bohatstvím v touze stát se pánem celého světa. Po jedné vítězné bitvě se vracel do svého stanu cestou, která vedla podél rozlehlého hřbitova. Knižete napadlo vstoupit.

Pomníky se jmény mrtvých jako by neměly konce. Když si kníže přečetl nápis na jednom z náhrobků, užasl: jméno, bohatý obchodník, narodil se... zemřel... Datum narození a smrti se shodovalo. Nežil ani jediný den. Podobně zvláštní nápis u jiného hrobu: jméno, bandita, vrah, narodil se... umřel... Žil dva roky, jedenáct měsíců a pět dní. Na dalším hrobě: jméno, pekař, narodil se... umřel... prožil všechny dny svého života.

Kníže se zamyslel: Co to proboha může znamenat? Vtom uviděl kráčet starce, zastavil ho a požádal o vysvětlení.

Starý muž zkoumavě pohlédl na urozeného pána a začal vyprávět:

„Léta hlídám tento hřbitov a vím o každém, kdo leží v prach obrácený pod těmito kameny. Od hodiny narození je život každého z nás upsán smrti. A smrt je neúprosný věřitel. V našem městě zachováváme posvátný obyčej. Vždycky, když někdo umře, zasednou stařešinové města k soudu. Moc, bohatství, učenost jsou úplně bezcenné, jestliže zemřelý neudělal nic pro druhé. Dny prožité jen pro vlastní zájem nemají váhu. Započítávají se jen dny, kdy byl učiněn dobrý skutek... A tak jsou na náhrobku započítány jen ony. Třeba tenhle bandita: okrádal a zabíjel, ale pak litoval svých činů a vybudoval studnu pro uhašení žízně poutníků. Tak prožil ve službě jiným skoro tři léta. A tamhle leží kosti válečníka, kterému byl započten jediný den, kdy ovázal ránu zraněného nepřítele. A ten pod tímto kamenem byl boháč, který jen hromadil peníze a nikdy nikomu nic nedal. Proto mu na hrob dali napsat: Nežil ani jeden den.“

Kníže starce bohatě odměnil za jeho vysvětlení. Legenda líčí, jak šel pěšky dále se svěšenou hlavou do svého stanu a celou noc jen přemýšlel a přemýšlel. Ráno odvolal všechny své rozkazy, rozpustil vojsko a vrátil se do své země jako úplně jiný člověk. Zbytek života strávil konáním dobra pro své poddané. Starý příběh zaznamenává, že si kníže říkal každého večera: „Dnes jsem žil.“

připravil M. Matouš